

REBOLUSYONARYO A PAGIWARNAK TI UMILI ITI AMIANAN-LAUD A LUZON

DANGADANG

Enero - Pebrero 2020

Tawen 34 Bilang 1

P10.00

IPASA NO MABASA

Editorial

Labanan ti agtultuloy nga imperyalista nga agresyon iti pananggammam ti daga ken panangdadael iti pagbiagan ti umili!

Manipud iti AB - Editorial November 21, 2018

Kas agserserbi kadagiti dadakkel a kapitalista, todo-larga ti panangilukat ti rehimen kadagiti daga ken rekurso ti Ilocos ken Cordillera para iti panaggammam dagiti dadakkel a gangannaet ken lokal a kapitalista iti sektor ti enerhiya ken irigasyon. Dagiti utilidad ken pangpubliko nga impraistruktura ket pagganganansyaan dagiti gangannaet a kapitalista, dagiti kakumplot da a burgesya kumprador ken lokal a burukrata kapitalista. Iti bangir na, umili ti mapapanaw, madidigra ken mabiktima iti

pannakadadael ti aglawlaw ken pananggammam iti nagtaudan da a daga.

Ti engrande a 'Build, Build, Build' a programa ti rehimen a Duterte ket kangrunaan a nakasanggir iti managusura a pautang a naggapu iti China. Babaen iti panagpautang, idikdiktar ti China kadagiti atrasado a pagilian dagiti saan a nainkalinteg a proseso iti panangpundo kadagiti proyekto a nakaturong iti panangsolbar iti bukod na a krisis iti sobra a produksyon ti materyales a kas iti semento, landok ken dadduma pay.

Iti Ilocos ken Cordillera, ikamkamakam ti rehimen a maaprobaran ken pakaitakderan dagiti proyekto para iti enerhiya. Iti uneg ti Philippine Energy Plan 2016-2030, natalmegan ti Cordillera a paitakderan ti adu a proyekto iti enerhiya gapu iti natural a rekurso na a mausar para iti hydro ken geothermal. Ngem dagitoy ket panangitultuloy laeng ti datin a patakaran ti reaksyunaryo nga estado nga ibilang ti Cordillera kas base a pangalaan ti rekurso (resource base) para kano iti "nailian a panagdur-as" nga

iti kinapudno ket agserserbi iti interes dagiti imperyalista ken agturturay a dasig a makaakup ti aglaplapanan a ganansya. Naipartikularisa daytoy iti tinawen a Cordillera Regional Development Plan, a mangmangted ti kangrunaan a prayoridad kadagiti proyekto a mainayon kadagiti datin a proyekto, kas ti Ambuklao, Binga ken Magat, ken dagiti mini-hydro iti probinsya ti Benguet ken Mountain Province. Hulyo 2019 a naikkan ti sertipikasyon ti GMC (Guidance Management Corp)-Aragorn-Chevron Geothermal Project iti Kalinga kas proyekto nga addaan kano ti nailian a kinapateg (project of national significance) ken madama a mairugugi ti panangitakder. 2019 met laeng a naited iti Statkraft

Norfund (SN) ti Norway ken Aboitiz Power (SNAP) ti lisensya tapno itakder ken ipataray ti Alimit Hydropower Project a mangsaklaw kadagiti munisipyo ti Lagawe, Lamut, Mayoyao ken Aguineldo iti Ifugao. Immanan a naaprobaran ti Chico River Pump Irrigation Project (CRPIP) ti NIA iti Pinukpuk, Kalinga a kinontrata ti China CAMC Engineering Company, Ltd., ken madama met laeng ti konstruksyon na daytoy. Madama a maidurduron met ti panangitakder ti Guined Dam ti Pan-Pacific iti Kabugao, Apayao; ti Upper Tabuk Hydro Project (UTHP) ti Kalinga Hydro ken DPJ Engineers & Consultants iti Barangay Dupag, Tabuk, Kalinga; ti Karayan Dam ti San Lorenzo Ruiz Builders/Violago Group

of Companies iti Barangay Lucog, Tabuk; ken ti Tinoc Hydropower Complex ti Sta. Clara International Corporation iti Tinoc, Ifugao. Iti Ilocos Sur, maidurduron ti panangitakder ti Ilocos Sur Transbasin Project ti NIA iti Barangay Malideg, Quirino tapno mapadakkel ti danum para iti Gregorio Del Pilar Water Impounding Dam a supsuppiaten ti umili ti Ilocos Sur.

Dagitoy a proyekto ket napnuan ti kontrobersiya maipanggep iti rinuker a proseso ti panangala ti pammalubos dagiti maapektaran a komunidad ken tribu. Awan ti naan-anay a partisipasyon ti umili manipud iti panangipakaammo inggana iti panangaprubar kadagitoy. Imbes ket maus-usar dagiti dati a taktika ti panangallilaw ken pananggudua-gudua iti intar ti umili tapno maiduron ti pannakaituloy dagiti proyekto. Nagakem ti National Commission on Indigenous Peoples kas tagailako ti daga ken interes dagiti nailian a minorya. Maipakpakat met laeng ti militarisasyon tapno lipiten ti umili ken maiduron ti pannakaitakder dagiti nasao a proyekto dagiti dadakkel a kapitalista.

Bayat a pagkukuartaan dagiti gangannaet a kapitalista ken dagiti burukrata kapitalista ti rekurso ti rehion, agepeggepad met ti biag ken pagbiagan ti umili. Adu a tribu nga agnanaed

....suruten iti panid 6

 <p>Ti <i>Dangadang</i> ket rebolusyonaryo a pagiwarnak iti Amianan-Laud a Luzon iti tarabay ti PARTIDO KOMUNISTA ti PILIPINAS. Maipablaak ditoy dagiti damdamag kadagiti aksyon ti Bagong Hukbong Bayan ken dangadang ti umili kasta met ti panagamiris kadagiti isyu a pakaseknan ti umili.</p> <p>Silulukat ti <i>Dangadang</i> iti aniaman a saludsod, dillaw, singasing, koresponsal ken pangkultura a parnuay tapno mapadur-as ti linaon na.</p> <p>Pagtitinnulongan tayo a padur-asen ti <i>Dangadang</i>. Ti sangapulo a piso a presyo ti pagiwarnak ket dakkkel a tulong tapno suportaran ti agtultuloy a pannakairuar na.</p>	<p>ITI DAYTOY NGA ISYU:</p> <p>Editoryal : Labanan ti Agtultuloy nga imperyalista nga Agresyon1</p> <p>Balligi a Panangpaay ti BHB kadagiti Panangatake ti . . . 3</p> <p>Alimit Complex, pagdur-asan wenna pakadidigraan?.4</p> <p>Geothermal Proj iti Kalinga puersado a maipatpatungpal iti laksid ti panangsuppiat ti umili 6</p> <p>Kabataan iti Lacub, rinang gasan ti 24th IB 7</p> <p>Ania ti Covid 19 9</p> <p>Dagiti Bannuar ti Ilocos . . .11</p> <p>Kultura 14</p>
--	--

Balligi a panangpaay ti BHB kadagiti panangatake ti AFP ken PNP iti Ilocos ken Cordillera

Dagiti labanan a napasamak iti Ilocos, Abra ken Mtn. Province. Idi Enero 13 naenkwentro ti Bagong Hukbong Bayan (BHB) ti yunit ti 81st IB PA iti oras ti 5:30 ti agsapa iti baet dagiti Barangay ti Mapisi ken Taleb, Nagbukel, Ilocos Sur. Dua a soldado ti natay ken nakamaniobra ti yunit ti BHB nga awan ti kaswalti na.

Idi Pebrero 2, bayat ti panagmaniobra ti BHB, ti PNP ti nag-operasyon tapno naenkwentro da ti agop-operasyon a yunit ti 69th IB

nga idadauloan ni 2Lt Recto iti kabakiran ti Nagcanasan, Pilar, Abra iti oras ti 1:10 ti malem. Nakauna ti BHB a nagpaputok a dagus a nakatayan ti guide ti kabusor. Awan ti kaswalti ti yunit ti BHB a nakaadayo iti lugar ti enkwentro.

Inpablaak ni Lt. Col. Posadas a CO ti 69th IB nga

adda ti labanan iti malem ngem inlibak na nga adda ti kaswalti da iti dua a labanan. Kalpasan dagitoy a pasamak ket 2 nga aldaw a nag-istraping ti chopper/air support ti AFP iti lugar ti labanan. Kalpasan ti ceasefire idi Enero 7, 21 a kolum ti nagtitipon a puersa ti 24th IB, 69th IB, 81st IB, 71st Division Reconnaissance

Coy ken Regional Mobile Force agdakiwas iti nagbebeddeng

dagiti agkakabangibang a

munisipyo ti Pilar, Villaviciosa ken Luba iti Abra ken Santa Maria,

Burgos, San Emilio, Nagbukel ken Narvacan iti Ilocos Sur. Kalpasan dagiti nasao a labanan, nanayunan pay daytoy ti 12 a kolum.

Iti Besao, Mountain Province ken Barangay Lamag, Quirino, Ilocos Sur, aktibo a pinaay dagiti yunit ti BHB ti panagraut ti SAF-PNP ken

81st IB idi Pebrero 29. Dua ti kaswalti iti benneg ti kabusor.

Saan pulos a bigbigen ti rehimen a Duterte ti karbengan tao ken uray ti Internasyunal a Makatao a linteg ti gubat. Impaima na kadagiti reaksyunaryo nga armado a puersa ti nawaya a panangpapatay iti panggep na a buraken ti NPA. Ngem dagiti umili a mangilablaban kadagiti karbengan da ket biktima ken makasagrap ti nakaro a kinaranggas ken panangallilaw.

Kadagiti napasamak a labanan ket adda ti dua a mannalon a da Eldred Cabanes, residente ti Barangay Ocup, Pilar ken Erwin Apolonio, residente ti Sityo Batbato, Barangay Kinabiti, Pilar a puersado a tinengngel ti soldado idi Pebrero 2.

Inyawat ti soldado iti pulis ti Pilar dagitoy a dua iti alas-9:00 ti rabii. Pinalubosan da laengkalpasan a pinaneknekan ti umili a saan da a kameng ti BHB. Idi Pebrero 13, pinatay dagiti tropa ti 7th MIB ken 81st IB PA ti tallo a BHB iti oras ti 10:30 ti rabii iti Barangay Namatican, Sta Lucia, Ilocos Sur. Awan ti napasamak a labanan gapu ta awan ti armas dagiti kameng ti BHB a napan iti baryo tapno agipatungpal ti trabaho iti intar ti umili ken tumulong kadagiti problema a sangsangoen da. ✎

Alimit HydroElectric Power Plant Complex: Pagdur-asan wenno Pakadidigraan?

Ti umuna a kadakkelan a planta ti enerhiya iti Ifugao, ti Alimit Hydro Electric Power Complex (Alimit HEPP Complex) ket naikkan ti sertipikasyon kas proyekto nga addaan nailian a kinapateg (project of national significance) isunga maidurduron a maipatungpal daytoy. Kukua ti SN Aboitiz Power (SNAP) daytoy a maipatakder iti Lagawe, Ifugao a mangitipon ti danum iti Ibulao River ken Alimit River. 390 MW ti namnamaen a maparuar na a kuryente. Aggatad iti \$550 milyon ti gastosen ti kumpanya iti panangipatakder ti proyekto.

Sigun kadagiti mangibagbagi iti SNAP, manarimaan pay a kumkumpletoen da dagiti maudi a paset ti feasibility studies ken ligal a papeles tapno mairugi da ti konstruksyon iti maudi a paset ti 2021 ken malpas iti uneg ti lima a tawen. Gapu iti panangendorso dagiti lokal nga opisyal dagiti munisipyo ti Lagawe, Mayoyao, Aguinaldo ken Lamut, nakasigurado ti kumpanya a paboran dagiti ahensya ti gubyrno ti proyekto. Kas kadawyan, “adu a benipisyo” ti maikarkari da a masagrap ti umili, kas iti panagbaba ti presyo ti kuryente, pagtrabahoan, nayon a pastrek ti probinsya, kalsada, iskolarsip ken dadduma pay.

Iti bangir na, nainget a supsuppiaten ti umili ti nasao a proyekto manipud pay idi napalabas a tawen. Direkta a maapektaran na ti uppat a munisipyo ti Ifugao a nailanad iti ngato. Adda mano nga ili a lumned wenno mapapanaw kasta met a bulnerable a margaay wenno madanon ti danum kadagiti reservoir. Adu a taltalon iti

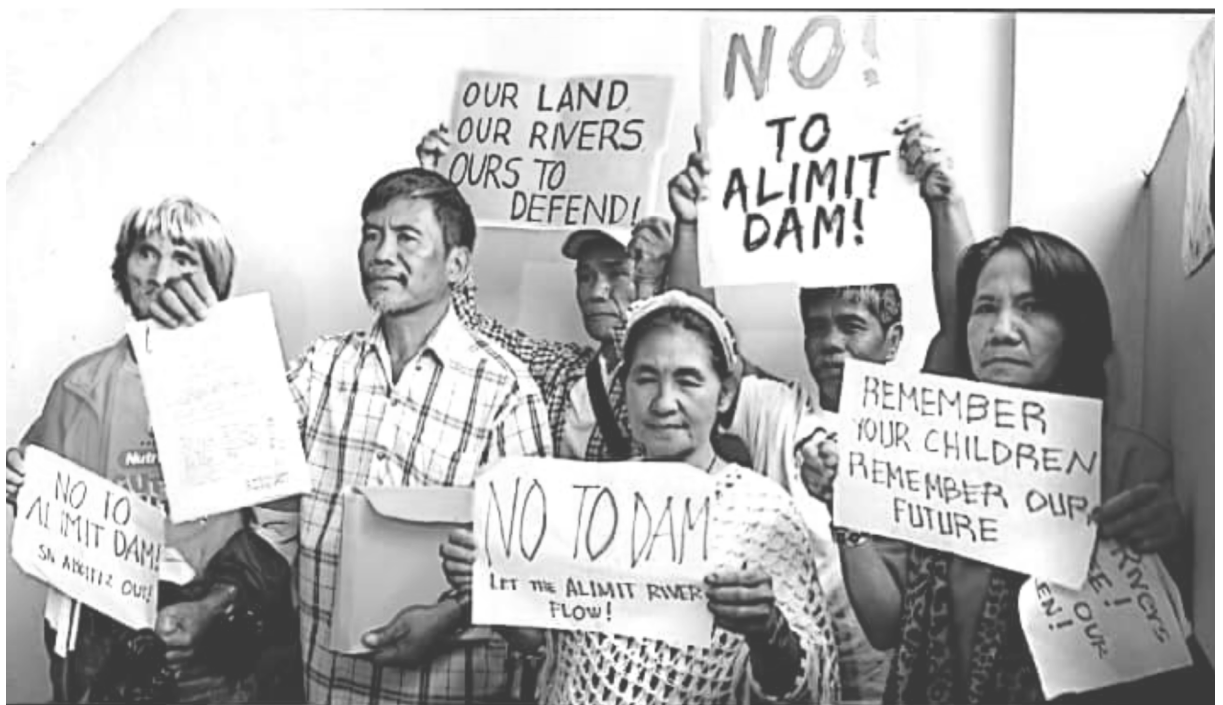
igid ti Alimit river ken Ibulao river ken irigasyon a naggapu kadagitoy a karayan ti m a d a e l iti ngato ken baba ti planta. Kasta met a ti nalawa a pasto ken kabakiran a

saklaw ti aneutral a daga dagiti maseknan nga umili ti maapektaran.

Ti disenyo ti proyekto

Ti proyekto ket addaan tallo a kangrunaan a parte: Alimit Hydroelectric Power Plant Project (Alimit HEPP) a maipatakder iti Alimit River babaen iti 80 metro a katayag ti dam ken reservoir a mangparuar iti 120MW; 20 MW Olilicon Hydroelectric Power Plant Project (Olilicon HEPP), a maipatakder iti rumuaran ti danum a naitipon iti Alimit River manipud iti naiturong a danum a naggapu met iti Ibulao River; ken ti Alimit Pumped Storage Project (Alimit PSP) a mangiparuar iti 250MW a kuryente. Maipatakder ti storage reservoir iti Sityo Huyo, Barangay Olilicon iti nagbaetan ti karayan Ibulao ken karayan Alimit.

Nadisenyo ti Alimit dam a mangurnong iti 134 milyon kubiko a metro a danum. Ti met Alimit Storage Reservoir ket makaurnong iti

181 milyon kubiko a metro a danum iti kalawa a 47,400 kuadrado a metro (47.4 hectares). Ken ti Olilicon HEPP ket agkasapulan iti bolyum nga 180,000 a kubiko a metro a danum a sagaten ken urnongen ti nababa a dam (weir) ken maipaayus iti 7,700 metro a tunnel nga addaan 5.5 metro a dayametro a maiturong iti Alimit River.

Iti kastoy, malaksid a pagganansyaan ti dadakkel a kapitalista ti rekurso a danum ti Ifugao, sagrapen met ti umili iti peggad ti layus, reggaay ken ti pannakaagaw ti ansestral a daga da.

Ti SNAP a makin-kontrata iti nasao a proyekto ket sosyo a negosyo ti kumpanya a SN Power ti State of Norway ken ti Aboitiz Power a kukua ti pamilya nga Aboitiz. Kontrolado na ti kabuklan a hydro power plants iti Northern Luzon malaksid pay iti dadduma iti Mindanao ken Visayas. Maibilang kadagiti tengngel na a hydro power plants iti Northern Luzon ket ti 388MW a Magat Hydroelectric Power Plant iti nagbaetan iti Isabela ken Ifugao; 8.5MW Maris Hydroelectric Power Plant iti Isabela; 105MW Ambuklao Hydroelectric Power Plant ken 140MW Binga hydroelectric Power Plant amin iti Benguet.

Panagsuppiat ti umili

Nangipila ti uppat a barangay iti Lagawe ken Lamut ti petisyon a mangsupsuppiat iti nasao a proyekto. Immuna a nangisubmitar da iti petisyon iti NCIP idi Disyembre 2019 ken pinasarunoan da ti maysa pay a petisyon ita a Pebrero 2020. Nayon a naisubmitar ti tinaray ti taripnong ken napagkaykaysaan dagiti nagpetisyon.

Inruar dagiti petisyoner ti saludsod a: Para iti siasinno nga interes ti makunkuna a panagdur-as nga ipaay ti Alimit Hydroelectric Power Plant Complex? Sobra-sobra ti kuryente a parparuaren dagiti nakatakderen a planta a kaaduan ket kukua ken imanmanehar met laeng ti SN Aboitiz Power. Ngarud, para anya pay ti pagserbian ti kuryente a kayat da a partuaten? Saan kami a kontra iti panagdur-as la ketdi saan a makaperdi iti interes ti nalawa nga umili. Iti

masungad a masakbayan, sigurado a kasapulan mi dagitoy a resorses ngem kangrunaan koma a mangsungbat iti kasapulan mi nga umili, saan ketdi a dagiti gangganaet ken babaknang.

Dagiti nalatak a rason dagiti umili a mangsuppiat:

1 Labsing daytoy iti karbengan da iti ansestral a daga. Karbengan da nga agnaed iti daga nga inaywanan, pinadur-as, sinalakniban ken impatawid dagiti inauna da. Ditoy a nabukel ti kultura a mangrepreppet iti urnos da kas maysa nga umili. Dagitoy ti maawan no lumned ti ili da iti danum, maburak ti urnos da kas umili ken agtaud ti riribuk iti intar da. Iti Sityo Huyo a pakaiquestuan ti storage reservoir, interamente a mapunas ti ili gapu ta nalawa ti 47.4 ektarya a mapenned ken matambakan ti nangato a daga a pagpundoan ti danum.

2 Maapektaran ti pagbiagan da. Para iti kaaduan nga umili a mannalon, bisin ken patay ti pagtungpalan ti proyekto kadakuada. Dagiti nalalawa a taltalon iti agsumbangir ti Alimit River a ngatoen ken baba ti dam ket malayus ken mapunas. Uray dagiti taltalon iti agsumbangir nga igid ti Ibulao River lalo ti ngatoen ti maipatakder a nababa a dam (weir) ket malayos. Dagiti turturod iti nagbaetan ti Alimit River ken Ibulao River ket komon a pasto ken pagum-umaan dagiti umili a paggapuan ti nayon a pagbiagan da. Maipaidam kadakuada ti panangusar kadagitoy no addan ti planta.

3 Maperdi dagiti imprastruktura iti agrikultura. No maitakder ti proyekto, maperdi dagiti irigasyon a nakasilpo kadagiti dua a karayan nangruna kadagiti asideg iti maipatakder a dam ken reservoir na. Kasta met a madistorbo ti panagayus ti danum dagiti irigasyon iti baba ti dam isunga saanen a mamentina ti sumrek a danum. No panawen ti panagtutudo ket malayos dagiti irigasyon wenno mapunno ti darat ken pitak no agibulos ti danum manipud iti dam.

4 Peggad iti biag. Iti kasasaad nga asideg ti lugar a pakaitakderan ti dam iti fault line (bettak iti uneg ti daga a no aggaraw

ket masansan a pagtaudan dagiti gingined), nakaam-amak a maapektaran ti dam. Kasta met a no agpalya ti dam gapu iti kamali a disenyo wenno agpeggad ti tibker ti dam gapu ta napunno unay iti danum, agresulta daytoy iti layus a mangdidigra iti biag ti tao, sanikua ken imprastruktura kas iti rangtay, irigasyon, balbalay ken dadduma pay.

Ti tipo ti panagdur-as nga itantandudo ti imperyalismo ket pakairuboan ti umili. Ti agresibo a panangiduron kadagiti proyekto iti enerhiya kas iti Alimit Hydropower Plant Complex ket kangrunaan nga agserserbi para kadagiti dadakkel nga imperyalista a kumpanya iti enerhiya, saan a para iti umili. Gapu kadagiti linteg a kas iti Electric Power Industry

Reform Act (EPIRA), Renewable Energy Act ken dadduma pay, nagbalinen a pribado a negosyo ti sector ti enerhiya, saanen a kas serbisyo nga usaren ti umili. Malaksid pay ditoy, magamgam ti rekurso ti umili ken maagawan da ti karbengan iti daga.

Adun ti negatibo a kapadasan ti umili kadagiti lugar nga immuna a nakaitakderan ti dam. Iti Ambuklao ken Binga, saan a dimmur-as ti kabibiag ti umili no di napapanaw da iti daga ken naburak da kas umili. Nagbalin da nga iskwater kadagiti lugar a nangiyakaran kadakuada.

Nainkalinteg nga ilaban ti umili ti karbengan da iti daga ken pagbiagan. Para iti umili ti Lagawe, Lamut, Mayoyao ken Aguinaldo, tuloy ti laban! ✎

...Labanan. . .manipud iti panid 2

kadagiti munisipyo ti Pasil, Lubuagan ken Tinglayan iti Kalinga ti direkta a maapektaran no maitakder ti Kalinga Geothermal Project. Iti met Ifugao, umili nga Ayangan ken Ilokano met ti agnanaed kadagiti lugar a panggep a pakaitakderan ti Alimit Hydropower Project. No maitakder ti Guined Dam, maapektaran ti umili ti Kabugao ken Pudtol iti Apayao, kasta met dagiti kabangibang a munisipyo ti Cagayan. Adu nga umili iti Abagatan nga Ilocos ti maawanan ti pagbiagan ken mapapanaw no maituloy ti Ilocos Transbasin Project. Umili ti agsagrapp ti pangmabayagan nga epekto kas iti pannakaawan ti pagbiagan, pannakadadael ti aneutral a daga ken aglawlaw a sigurado nga agresulta kadagiti nakarkaro a kalamidad.

Siaammo ti umili a no maawan ti daga, mainayon a mapunas ti biag ken identidad da. Biag-ken-patay a pannakidangadang ti panangdepensa iti daga. Pinaneknekan ti atiddog a pakasaritaan ti Cordillera a kasapulan ti nairut a panagkaykaysa tapno labanan ti amin a pangta iti karbengan da iti aneutral a daga. Ti panangdepensa iti aneutral a daga ti umili a nailian a minorya ket nakaibuisan ti biag dagiti appo da. Iti agdama, nairut a kasapulan ti nasaknap nga edukasyon, panangbukel ti nalawa ken natibker a panagkaykaysa ti umili ken naregta a panagmobilisa tapno agtultuloy

a labanan ti imperyalista a pananggamgam iti daga ken panangdadael iti pagbiagan ti umili. Kasapulan ti nalawlaw a tukad ti panagkaykaysa tapno mapatibker ti labanan iti panagsalaknib kas paset ti demokratiko a rebolusyon ti umili a Pilipino. Kasapulan a kritikal a bantayan, ibutaktak ken laban ti amin a manangallilaw ken mananggudua a taktika ti reaksyunaryo a gubyrno ken dagiti ahensya na daytoy. Ken kangrunaan iti amin, rumbeng nga itandudo ken iyabante ti armado a pannakidangadang, pairutan ti panangpetpet iti armas kas epektibo a depensa ti umili laban iti reaksyunaryo a ranggas nga iyab-ablat ti reaksyunaryo nga agturturay a dasig.

Inggana a saan a mabaliwan ti malakolonyal ken malapyudal a sistema nga iturturayan dagiti apo't daga, burgesya komprador ken amo da nga imperyalista, awan ti manamnama a panagdur-as a pudno nga agserbi para iti umili a marigrigat. Magun-od laeng ti pudno a panagdur-as a para iti umili babaen iti demokratiko a rebolusyon a mangwaknit iti dalan para iti panangipatungpal ti pudno a reporma ti daga ken panangipatungpal ti nailian nga industriyalisasyon. Ditoy a maiturong ti panangusar kadagiti natural a rekurso para iti interes ken pagimbagan ti umili. ✎

Geothermal project iti Kalinga, puersado a maipatpatungpal iti laksid ti panagsuppiat ti umili

Nakadanunen iti 3rd phase ti panangitakder iti proyekto a geothermal ti nagtitipon a kumpanya ti Chevron, Aragorn Power and Energy Corporation (APEC) ken Guidance Management Corporation (GMC) idia Bgy. Balatoc, Pasil, Kalinga. Inpilit ti rehimen nga iduron ti pannakaipatungpal daytoy a proyekto iti laksid ti nainget a panagsuppiat dagiti umili a maapektaran. Inbilang ti rehimen a Duterte ti Batong Buhay Geothermal Project kas Certificate Project of National Significance. Babaen

iti nadumaduma a taktika ti pamutbuteng ken panangallilaw, naipagna ti konstruksyon ti nasao a proyekto. Sakop ti kontrata ti 26,139 nga ektarya a naipauneg iti ansentral domain dagiti tribu a Balatoc, Colayo, Dalupa-Ableg, Guina-ang, Dangtalan, Uma, Bangad, Dananao, Tulgao ken Tongrayan. Daytoy nga ansentral a daga ti umili ket ad-adda nga agawen ken dadaelen ti APEC-GMC.

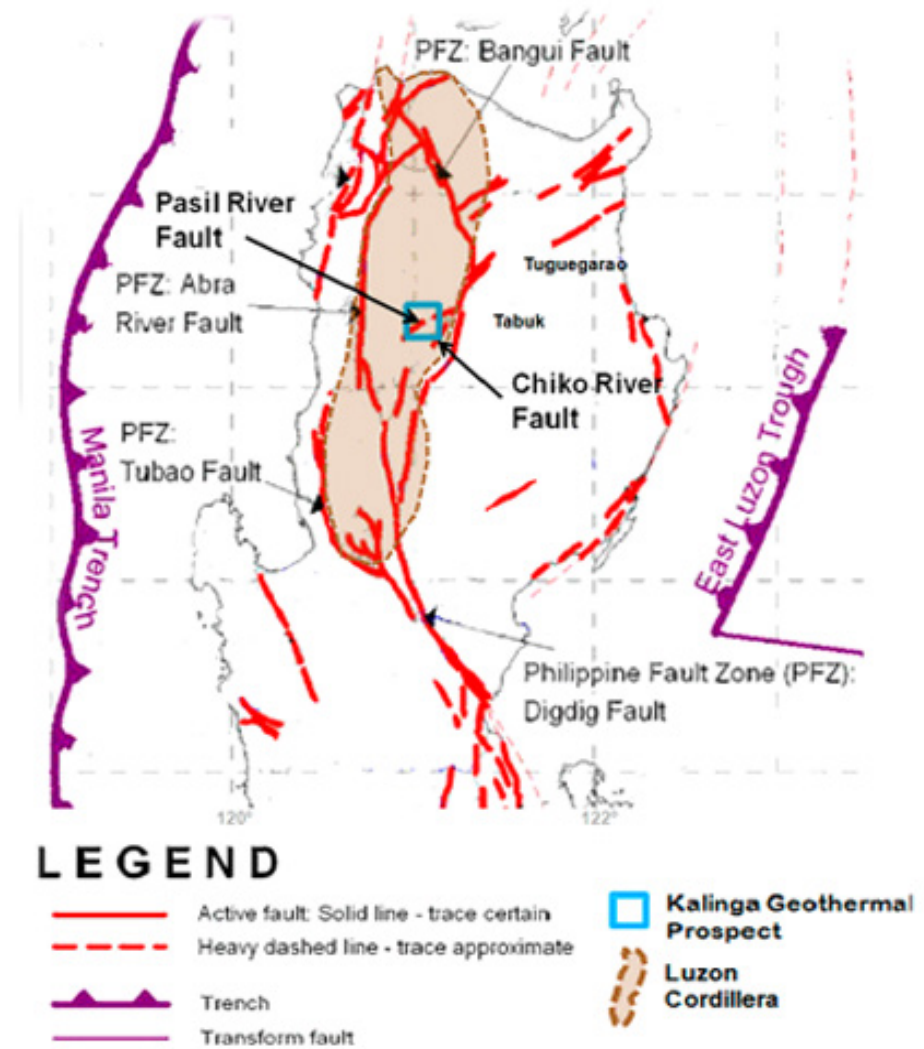
Idi pay laeng 1964 ket prospect weno panggep para iti geothermal ti Batong Buhay iti Pasil. Impakat dagiti im-

peryalista a kumpanya, katinulong dagiti rehimen ni Gloria Arroyo ken Noynoy Aquino ti eksplorasyon a nakasentro iti Mount Binulauan iti boundary dagiti munisipyo ti Pasil, Lubuagan ken Tinglayan gapu iti potensyalidad na daytoy a makaiparuar ti 120MW nga electric power. Nasurok lima a dekada a lablabanan ti umili ti Lubuagan ken kabangibang a munisipyo ti nasao a proyekto. Idi tiempo ti rehimen ni Gloria Arroyo, nagpiket ti umili. Saan da pinalubusan a makaserrek dagiti makina ti Chevron-Aragorn iti Sityo Ag-Agama, Brgy. Western Uma, Lubuagan a mapan idia Brgy Balatoc, Pasil. . Iti daytoy nga aksyon masa ket nakidayalog ti umili a madi da ti geothermal project ken saan da pastreken dagiti makina. Nagresulta daytoy iti pannakatantan ti proyekto. Inusar ti rehimen a Duterte ti pilit a panagrekrut ti CAFGU ken panangitakder ti detatsment tapno puersado nga iduron ti panangipatungpal iti proyekto.

Malaksid iti militarisasyon, inusar ti kumpanya ti panangallilaw ken panagpasuksok iti dadduma a tribu tapno buraken ti oposision ti umili iti proyekto.

Iti madama a konstruksyon ken masangoanan a panangaandar iti proyekto, agdandanag ti umili kadagiti agbalin nga epekto na daytoy

LOKASYON TI KALINGA GEOTHERMAL PROJECT KEN TI FAULT LINES ITI LAWLAW NA

iti aglawlaw ken salun-at. Ti nasao a proyekto ket mabalin a mangpaaktibo kadagiti senggaw ken craters ti bulkan ti Binulauan ken mabalin a rumsuaan ti peggad ti panagbet-tak. Ti maudi a naisurat a posible a panagbet-tak ti bulkan ket idi 1987 no sadino ket adu ti nagsakit kadagiti umili iti Barangay Dananao iti munisipyo ti Tinglayan, (nga asideg iti bulkan), ti respiratory tract infection ken abnormal a naipasngay. Agpegpeggad met laeng ti dadduma a barangay iti aglawlaw ti bulkan. Ti proyekto ket naipuesto iti asideg ti Chico River

Fault Line, a posible nga agpataud ti gingined lalo no maipastreken dagiti tubo a mangsusop iti napudot a danum. Namindua a naaddaan ti volcanic earthquake iti aglawlaw ti Mount Binulauan idi 1952 ken 1987 no sadino ket agarup sangadosena ti natay gapu kadagiti natinnag a batbato.

Mabalin a madadael dagiti pagayusan ti danum a mausar para iti pangbalay ken pang-agrikultura. Kasta met a mabalin a sumngaw ken mailaok dagiti makasabidong a kemikal manipud iti kaunegan iti daga kas iti sulfur. 🇵🇭

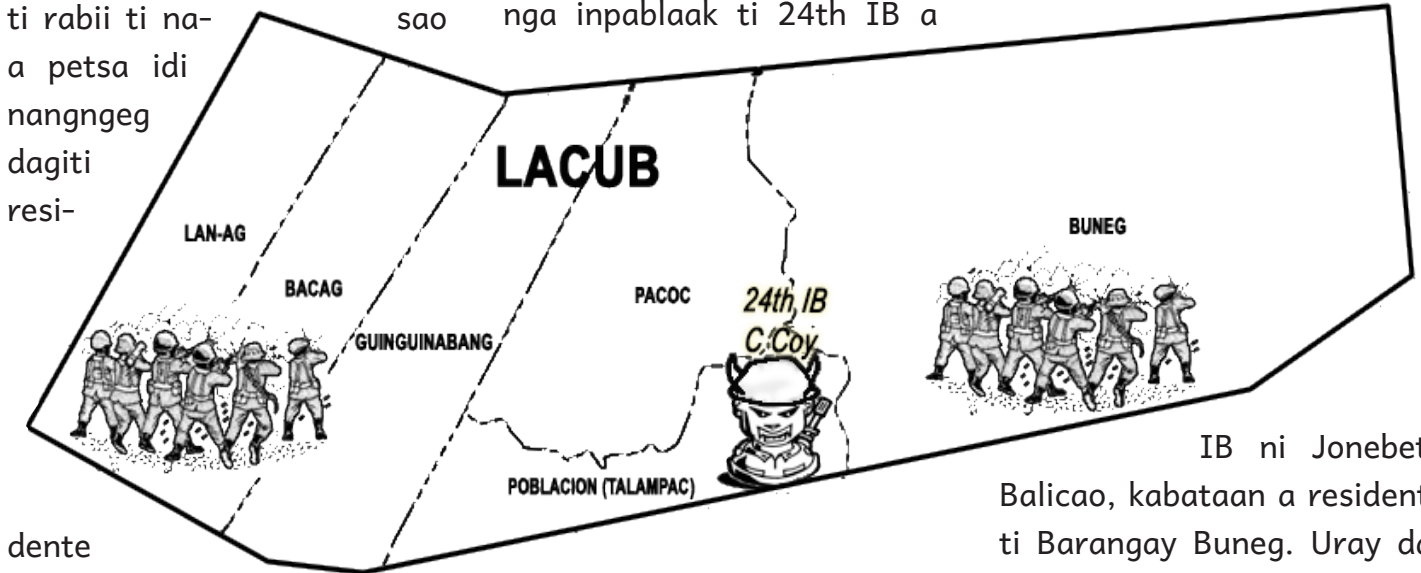
Kabataan iti Lacub, rinanggasan ti 24th IB

Innem a kabataan ti rinanggasan dagiti agop-operasyon a tropa ti C Coy ti 24th IB idi rabii ti Pebrero 17, 2020 idiay Barangay Lan-ag, Lacub, Abra. Da Efrilon “Loyloy” Diwayan, chairman ti Sangguniang Kabataan ti nasao a barangay, Regreg Gumpad, Jefjef Puruganan ken tallo pay a kabataan, ket agkalkalap iti karayan iti agarup alas-9 ti rabii ti nasao

a nakita isuda. Kabigatanna ket nagtignay dagiti residente tapno biruken dagiti kabataan ngem pinaritan dagiti soldado isuda a mapan iti lugar. Saan a nagbayag ket nasarakan met laeng ti innem a kabataan a nakaro nga agnernerbyos ken agdandanag gapu iti nasao a pasamak.

Iti gandat a kaluban ti nasao a kinaranggas, inuulbod nga inpablaak ti 24th IB a

layan ti Barangay Poblacion, danag ken perwisyo iti nawaya a panagbiag ti umili ti impaay ti presensya ti militar. Kanayon a maistorbo ti umili iti inaldaw a panagrekorida dagiti soldado nga aglablabas iti balbalay. Kasta met a dagiti kabataan iti nasao a munisipyo ket biktima ti pan-angharas, pammutbuteng ken puersado a panagpasurrender. Idi July 2019, puersado nga tiniliw ken pinasurender ti 24th

dente ti napipigsa a putok iti banda ti karayan. Dagus a napan ti kapitan ti barangay ken maysa pay a residente iti nakangegan da ti putok tapno umarayat kadagiti kabataan, ngem saan da

naenkwentro da ti BHB. Sabali pay a bersyon ti peke nga istorya da nga agtatakaw kano dagiti nasabat da.

Manipud idi nagkampo ti C Coy ti 24th IB iti kabalba-

IB ni Jonebeth Balicao, kabataan a residente ti Barangay Buneg. Uray dagiti estudyante a taga-Lacub nga agad-adal iti Bangued ket mairaman iti panagtiktik ken pilit a panagpapirma ti surrender paper, kas iti napasamak kada Felitas, Ardrige ken ti SK chairman ti Barangay Buneg.

Covid 19: Sintomas ti nakaro a sakit ti malakolonyal ken malapyudal a gimong

Part 1

Ania ti sakit a Covid-19? Sadino a naggapu ti virus ti Covid-19?

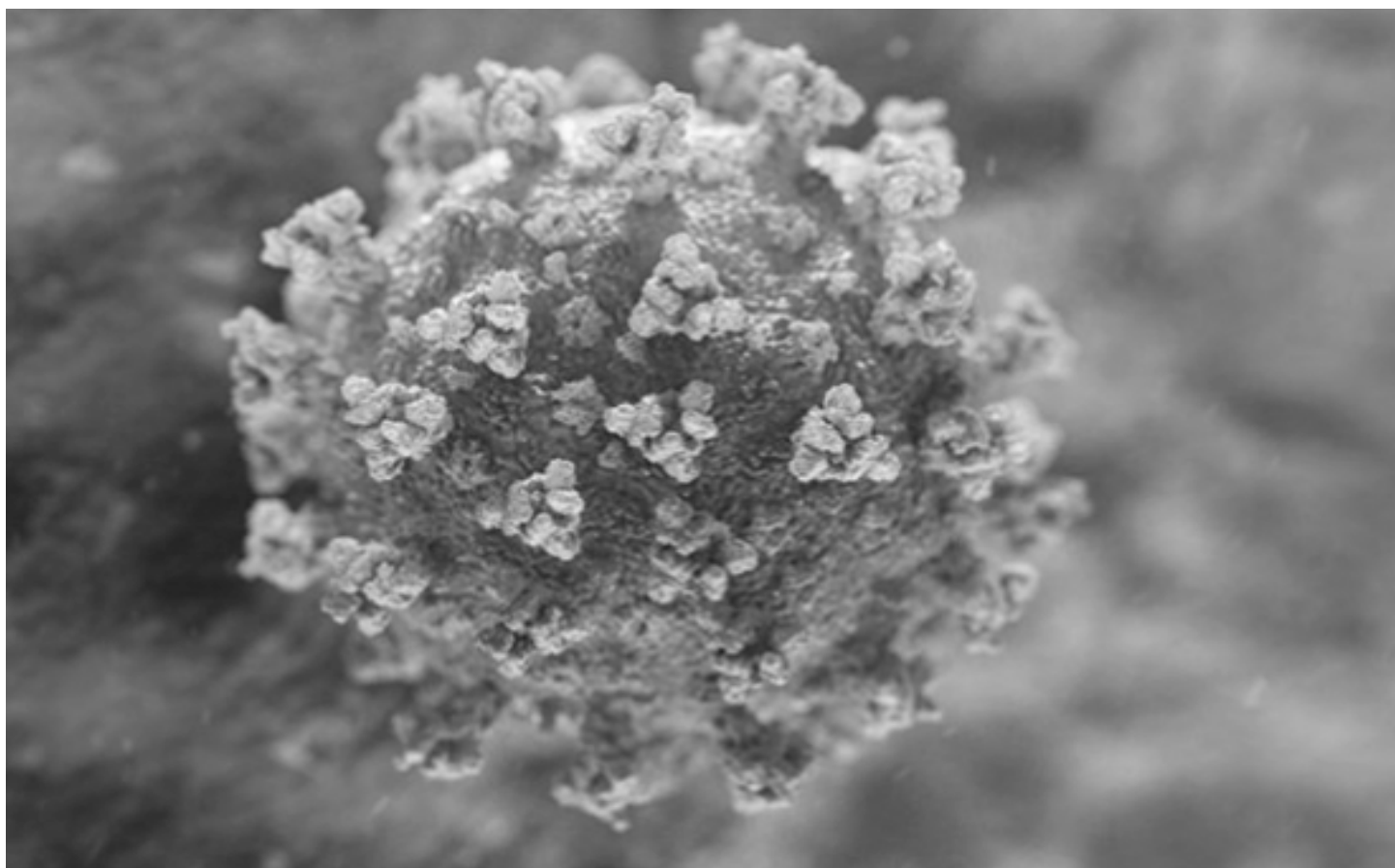
Ti Covid-19 ket maysa a virus. Ti virus ket maysa a nagbassitan a mikrobyo a mabiag babaen iti panagakar-akar iti bagi ti nadumaduma nga ayup ken iti tao. Iti partikular, maatap a ti Covid-19 ket naggapu iti paniki ken pangolin (ayup a mangmangan ti kuton wenno 'ant-eater'), ken naiyakar iti tao.

Iti syudad ti Wuhan iti China a nairekord ti umuna a kaso ti Covid-19. Adda dagiti teorya a maiparparuar no sadino ti posible a naggapuan ti panagsaknap ti nasao a sakit, kas iti dakkal a pagtagilakoan ti lames, wenno ti panangangay ti World Military Games iti Wuhan.

Iti kapitalista a sistema, adda dagiti timmaud a kasasaad a nangpapardas iti

panagakar dagiti virus manipud kadagiti ayup agturong iti tao. Maibilang ditoy ti pannakadadael dagiti bakir ken panagadu dagiti syudad ken sentrong bayan no sadino ket naikonsentra ti populasyon. Salik met laeng ti climate change wenno panagbalbaliw ti klima a resulta ti nasaknap a panagusar ti gasolina a petrolyo para kadagiti industriya ken lugan. Ti pananggato ti temperature iti nadumaduma a paset ti lubong ket mangiluklukat ti oportunidad iti panagadu ti virus uray kadagiti lugar a saan na a kabaelan a mabiag iti napalabas.

Dakkal a salik met ti panangitakder kadagiti agro-industriya, no sadino ket napardas ti panangpaadu kadagiti dinguen a kas iti manok, baboy ken baka. Ti interaksyon dagiti mangmangged iti ayup ket mangibungbunga ti naparpardas a panagakar dagiti virus iti tao.

Ladawan ti Covid 19 virus iti microscope

wenno nangato a presyon ti dara gapu iti nakapsut a resistensya da iti panaglapan ti sakit.

Bulnerable met laeng dagiti mangmangged iti salun-at kas iti doctor ken nars gapu iti kinakurang ti personal protective equipment (kas iti mask ken kawes a mangprotekta laban iti agparsiak a buteg wenno plemas) ken husto nga usar tapno dagus a maitudo no sino ti addaan sakit wenno awan. Uray dagiti pulis ken militar a naiposte kadagiti checkpoint wenno agop-operasyon ket bulnerable met laeng gapu iti agkurkurang nga usar ken proteksyon da.

Nayon pay a duron iti panagtaud dagiti baro a klase ti virus ket ti nasaknap a panagusar kadagiti agas nga antibiotic tapno mamentinar ti salun-at dagiti dinguen. Agtultuloy met ti panagannatup dagiti virus tapno saan da a mapaksiat.

Iti agdama a panawen, ad-adda a pumarpardas ti panagsaknap dagiti baro a sakit gapu kadagiti abante a teknolohiya iti panagbiahe iti nadumaduma a paset ti lubong. Salik iti panagwaras ti virus ti Covid-19 iti nadumaduma a paset ti China ti panagawid ti 5 milyon a migrante a mangmangged manipud iti Wuhan kadagiti probinsya idi tiempo ti bakasyon ti Paskua ken Baro a Tawen, sakbay a naideklara ti panangiparit a sumrek iti Wuhan idi Disyembre 23, 2019.

Kasano a maiyakar ti virus ti Covid-19?

Ti virus ti Covid-19 ket maiwaras babaen iti buteg wenno plemas ti tao a naakaran (infected) no aguyek, agbaeng wenno agsao isuna. Dagiti tedted ti buteg wenno plemas (droplet) ket mabalina a malang-ab dagiti tao nga adda iti asideg. Mabalina met laeng a maiserrek iti agong wenno ngiwat no naiggeman ti banag a natedtedan ti buteg wenno plemas (kas iti kutsara, ruangan, ken dadduma pay). Kayat na a saoen, dagiti tao a direkta a nakalangen ti tao nga addaan ti virus ti Covid-19 ti posible a maakaran.

Dakdakkal ti posibilidad a maakaran ti Covid-19 dagiti lallakay ken babbaket, maladaga ken ubbing, ken dagiti adda ti sakit a diabetes, kanser, tuberculosis, angkit, ken hypertension

Ania ti sintomas ti sakit a Covid-19?

Dagiti sintomas ti sakit a Covid-19 ket kadawyan a rumuar iti las-ud ti 3-14 nga aldaw manipud idi simrek ti virus iti bagi ti tao. Kas iti kadawyan a trangkaso wenno impeksyon iti pagangsan, mabalina a makarikna ti panagsakit ti karabukob, panateng ken uyek. No kumaro ket mabalina a maapektaran ti bara ken agtinnag iti pulmonya, isunga kumaro ti uyek, agparigat nga umanges ken maaddan ti nangato a gurigor.

Kasano a simmaknap ti Covid-19 iti Pilipinas?

Umuna a paset pay laeng ti bulan ti Enero ket naammoan ti Department of Health dagiti kaso ti masuspetsa nga agsaksakit ti Covid-19 a nakaserrek iti Pilipinas. Uray no adda ti opisyal a patakaran, naipadamag nga adu met laeng ti turista a Chinese ti nakalibas a simrek iti pagilian. Agarup kagudua milyon a Chinese (500,000) ti nawaya a nakaserrek iti Pilipinas iti daytoy a bulan; 14,000 kadagitoy ket naggapu iti syudad ti Wuhan.

Mas ipatpateg ti reaksyunaryo a gubyrno ti pastrek a maala manipud kadagiti Philippine offshore gaming operations (POGO) ken turismo ngem iti panangsalaknib iti salun-at ti umili a Pilipino. Nawaya met laeng a sumsumrek ti rinibribu a mangmangged a Chinese para kadagiti proyekto a Build, Build, Build. Natulnog ni Duterte a sumursurot kadagiti kondisyon ti pautang nga inyulog ti China, a pagkurkurakotan ti pamilya ken bunggoy na. 🇵🇭

DAGITI BANUAR TI ILOCOS: PROLETARYO A PAGWADAN

Agladladingit ti intero a rebolusyonaryo a tignayan ken umili iti ipupusay ti tallo a natan-ok a banuar ti Ilocos – da Kadua Julius “Ka Goyo” Marquez, Eniabel “Ka Lea/Ka Onor” Balunos-Marquez, ken Ma. Finela “Ka Ricky” Mejia, a brutal a pinatay dagiti pueras ti 81st IB ken 7th MIB idi Pebrero 13, 2020 idia Barangay Namatican, Santa Lucia, Ilocos Sur. Kangatuan a panagsaludo ti ited ti Komiteng Rehiyon ti Ilocos-Cordillera ken ti Chadli Molintas Command kadakuada iti natibker a kinapudno ken naimpusoan a panagserbi da iti gannuat ti armado a rebolusyon ti umili.

Ti nangato a panggeddeng iti sakripisyo ken patriotismo ket pagwadan kadagiti masa. Iti kina-agkabannuag da, sipupuso a pinanawan da ti nanam-ay a biag tapno agserbi kadagiti umili ken rebolusyon. Amin da a tallo ket nagleppas iti kolehiyo (Ka Goyo a nagturpos iti BS Math, Ka Lea iti BS Nursing ken Ka Ricky iti BA Language ken Literature), ken mabalin a sumrek koma iti nasayaat a pagtrabahuan. Ngem pinili da a makipagbiag kadagiti mannalon iti kaaw-awayan. Inaramat da ti kapapatgan a tawen ken mano dekada a biag da nga agtignay ken makidangadang a kakuyog dagiti mannalon kadagiti probinsya ti Ilocos a saan da a pulos pinanawan uray iti panawen ti narungso ken awan-sarday nga atake dagiti pasista a

makinarya ti reaksyonaryo nga estado. Dagitoy a pannakidangadang ket nagresulta kadagiti konkreto a pangpulitika ken pangekonomya a balligi ken benepisyo a nangpadur-as iti kasasaad dagiti mannalon. Ti kinapudno ken kinapasnek da nga agserbi iti pagimbagan ti masa nga anak-ling-et ket nakagun-odan da ti pammadayaw, respeto ken pammateg dagiti mannalon.

Julius “Ka Goyo” Marquez

Kas iti nagadawan na ti nagan a ni Gregorio “Heneral Goyo” Del Pilar, ni Kadua Julius “Ka Goyo” Marquez ket nangidaton kadagiti napapateg a tawen ti kabambannuagan na para iti rebolusyonaryo a pannakidangadang inggana iti maudi nga anges.

Ni Ka Goyo ket naiyanak idi 1967 idia San Quintin, Pangasinan, iti pamilya ti tengnga nga akintengnga a mannalon. Nagadal inggana a nagturpos iti Don Mariano Marcos State University iti Agoo, La Union iti kurso a BS Math. 1983 idi nagrugi a namulat kasilpo iti galad ti agdama a sistema ken naregta a nagtignay inggana a nagturpos isuna idi 1990.

Iti panagsampa iti Hukbo idi Marso 1994, nadanonan na ti madama a panagbangon manen ti rebolusyonaryo a tignayan iti Ilocos manipud iti epekto ti dis-orientado a strategic counter-offensive (SCO). Maysa isuna kadagiti aktibo a nangidaulo iti panangipalawag kadagiti adal ti Maikadua a Naindaklan a Tignayan iti Panangilinteg(MNTP)iti intarti masaken Hukbo. Dimmalan iti adu a rigat ti panangibangon manen iti rebolusyonaryo a pannakidangadang

iti Ilocos. Ngem saan a naupay ni Ka Goyo. Nagbalin ketdi a karit kaniya dagitoy a kinarigat ken ad-adda a naikkan ti inspirasyon nga ipursigi ti panangibuelo ti tignayan masa ken armado a pannakidangadang iti Ilocos. Uray man no natiliw idi 1995, saan latta a nagbaliw ti pangngeddeng kasilpo iti kinapateg ti armado a pannakidangadang, isunga idi nawayaan ket awan duadua a nagsubli latta iti BHB kalpasan ti mano a bulan.

Manipud iti panagakem kas giyang pampulitika ti iskwad, in-inut a dimmur-as isuna inggana a nadutokan kas kameng ti Komiteng Rehiyon inggana iti agdama.

Iti naisem a langa ni Ka Goyo, adda ti naisangsangayan a laing na iti numero. Inusar na daytoy a kinalaing iti numero tapno ipraktika ti prinsipyo ti pulitikal nga ekonomiya iti intar dagiti mannalon a nagserbian na. Iti nalawa a katabakuan ti Ilocos, indauloan na ti nauneg a panagsukisok itikasasaad ti mannalon, nakwenta ken inamiris ti kinakaro ti panaggundaway kadakuada. Babaen ditoy, napamulatan ken napatignay ti nalawa nga umili tapno ipagna ti kampanya para iti nainkalinteg a presyo ti tabako ken pananglaban iti nadumaduma a panaggundaway dagiti kumpanya. Kadagiti pulong panagtasas, saan na a kasapulan ti computer wenno calculator tapno kwentaen ti guggop wenno porsyento dagiti numero.

Natured ken saan nga agsanud ni Ka Goyo uray iti sango ti atake ti kabusor. Nasiglat ken saan a maawanan ti presensya ti kapanunotan uray no makirinrinnupak iti kabusor.

Managayat ken manangipateg isuna nga ama kadagiti dua nga anak da kenni Ka Lea. Numampay natay ti maysa a putot na gapu iti pannakalmes, natibker latta ti pangngeddeng na nga agtuloy latta iti

rebolusyon ken insilpo ti ayat iti pamilya iti nalawla a panagayat iti pagilian.

Iti pannakabanuar ni Ka Goyo, imbati na ti natibker a pundasyon ti rebolusyonaryo a pannakidangadang iti Ilocos, a saan a kabaelan a tebbagen ti kinarungsot ti pasista a rehimen.

Eniabel “Ka Lea” Balunos-Marquez

Naggapu iti tribu ti Isneg iti Kabugao, Apayao ni Kadua Eniabel “Ka Lea” Balunos. Nagakar ti pamilya na idiy Ballesteros, Cagayan no sadino a naiyanak isuna idi Agosto 1970. Agpada a manursuro ti nagannak na. Nagadal ken nagturpos iti kurso a BS Nursing iti UCC iti San Fernando, La Union, no sadino a namulat isuna idi panawen ti napigsa a kampanya para iti panangpapanaw kadagiti base militar ti US. Kalpasan a naggradwar, nagtignay kas staff ti Task Force Detainees (TFD) no sadino a nagamammo da kenni Ka Goyo. Idi panawen ti MNTP, maysa isuna kadagiti immarakup iti kinahusto na daytoy ken naregta a nagtignay para iti panangbawi iti rebolusyonaryo a pigsa ti umili ken armado iti Ilocos.

Sakbay a simmampa idi Marso 2000, sinango ken inproseso ti bukod a bagi kalpasan ti pannakatay ti maysa nga anak na gapu iti pannakalmes. Idi simrek iti Hukbo, dagus a nagakem kas medical officer, supply officer inggana a nagbalin a giyang pampulitika. 2003 a nadutokan isuna kas kameng ti komiteng larangan. Iti tuloy-tuloy a naregta a panagtignay, nagbalin a kagawad ti komiteng rehiyon inggana iti agdama.

Nalatak a kagagalad ni Ka Lea ti kinaanus. Nalaka nga asitgan ken katungtung, ken naalumamay a mangted ti tarabay kadagiti kakadua ken masa. Nasinged ti relasyon na kadagiti kakadua ken masa. Naregta nga agipatungpal kadagiti maited a trabaho ken atas. Uray man no adda dagiti panagbalbaliw, dagus a makaannatop ken maidauloan ti panangiturong ti trabaho. Gapu kadagitoy a kagagalad, nagbalin isuna a maysa kadagiti adigi ti natibker a panagabante ti rebolusyonaryo nga armado a pannakidangadang ken dagiti kampanyang masa iti Ilocos.

Nalaing met laeng isuna iti pangkultural a trabaho, kas iti panagkanta, panagaramid ti daniw ken panagarte.

Iti kaanoman ket saan a mapukaw ni Ka Lea iti puso ken lagip dagiti kakadua ken umili a nakalanglangen na iti las-ud ti mano a dekada a panagtignay na.

Ma. Finela “Ka Ricky” Mejia

Nalaing a mannurat, napartak nga agadal iti trabaho. Kastoy ti nalatak a pakalaglagipan ti kakadua kenni Kadua Ma. Finela “Ka Ricky” Mejia. Nagtaud isuna iti pamilya a mannalon idia y Urdaneta, Pangasinan ken nagturpos iti UP Baguio ti curso a BA Language and Literature idi 2009. Abril 2006 idi nagkameng iti KM-DATAKO ken naisampa iti Partido idi Oktubre 2006. Nagbalin met a kameng ti komite iti propaganda ti sektor ti kabataan.

Maysa isuna kadagiti timmungpal iti panawagan kadagiti kabataan nga agturong iti kaaw-awayan ken sumampa iti Bagong Hukbong Bayan. Isuna met laeng ti maysa

kadagiti nangpaneknek nga iti rebolusyon laeng a maipagna ti panangwayawaya kadagiti lesbyana. Bayat nga isagsagana ti bagi a sumampa iti Hukbo, nagakem isuna ti trabaho iti panangisagana ti sona a gerilya, nga isu met laeng ti nagtignayan da nga agasawa idi simmampa da.

Pagpigsaan na ti kinapartak nga agsurat. Silulukat met nga agadal iti nadumaduma a tay-ak ti trabaho kas iti gawaing militar. Adu met laeng dagiti labanan, dependsiba man wenno opensiba, a naipasetan na.

Iti panagturong ni Ka Ricky iti kaaw-awayan, inbiag na ti panawagan iti tignayan a kabataan a tallikudan ti naggapuan a dasig ken agserbi iti umili. Agtalinaed a kas inspirasyon ken adal dagiti lagip ni Ka Ricky iti amin a kakadua ken masa a nakalanglangen ken tinarabayan na.

Ti biag nga indaton dagitoy a martir a kakadua ti Ilocos ket ad-adda a mangsibog iti pangngeddeng ti umili a lumaban, katinnulong ti Hukbo, tapno itultuloy nga iyabante ti rebolusyonaryo a pannakidangadang inggana iti wayawaya. ✠

Kabayanihan sa Panahon ng Amihan

Ka George- 15 Feb2020

**Hinahaplos ng amihan..
Ang bulubundukin at karagatang
..Kanlungan ng pulang mandirigma
Ang ambon na dala'y luha ng pakikiramay
...Sa mga Kasamang kailan lang nag-alay ng buhay**

**Ang bugso ng hangin tila dagundong
Nang nagngangalit na sigaw
...Humihingi ng katarungan
Sa kalangitan natatanaw
Ang maningning na tala nang hilaga
Nagsisilbing maalab na sulo at giya
Sa daang bihirang landasin
Ngunit sa mga tulad ninyong dakila
...Ito ay panata nang paglaya**

**Salamat mahal naming mga Kasama
Ka Goyo, Ka Lea at Ka Ricky
Inyong kabayanihan ay pag-alab sa puso
Nang inyong pinaglingkurang
Manggagawa at magsasaka
Na ngayo'y naghuhudyat sa kanilang
Magbuo ng kapasyahang tahakin
“..Ang pinakamataas na porma ng pakikibaka**

